

Osallistujat

Niina Salmenkangas (Tampere)
~~Marjo Soinen (Nokia)~~
Pasi Kangas (Tampere, akepike)
Kaisa Palomäki (Tampere, akepike), pj & sihteeri
~~Johanna Laakso (Tampere)~~
Salla Hyökki (Tampere, PIKI-yhteistoiminta)
Juha Hälinen (Keski-yhteistoiminta)
Juliaana Grahn (Tampere, akepike)
~~Ursula Laitakari (Karstula)~~
Tiina Vehkoo (Jyväskylä)
Hanna Martikainen (Jyväskylä)
~~Mika Mustikkamäki (Lupa- ja valvontavirasto)~~

Ohryn käsiteltävät aiheet, otsikot ja vuosikellon sisältävä diaesitys:
<https://docs.google.com/presentation/d/1c9uuzOJmvxgv3ZNBYPa-fGbnpvcSf3PPv8GdFkiGsk4/edit?usp=sharing>

Klo 12-12.15 1. Kevään ajankohtaiset

Kaisa kävi läpi kokouksen asialistan sekä ajankohtaisdian ohjausryhmän toimintatavoista ja käytänteistä. Ohjausryhmä tukee AKE-tiimin tekemää työtä, päättää ja tarvittaessa keskustelee. Käytännöt on sovittu yhdessä ja pysyneet samoina jo vuodesta 2018. Kokousten puheenjohtajuus ja sihteerisyys tulee jatkossakin AKE:ltä, asialistat tehdään yhdessä ohryn kanssa ja muistiot löytyvät Akepike.fi -verkkosivuilla.

Jyväskylän kulttuuri-, opisto- ja kirjastopalvelujen johtaja Seija Laitinen-Kuisman Seija jää lähikuukausina eläkkeelle, ja Hanna Martikainen toimii sijaisena ainakin aluksi. Hanna kertoi, että mahdolliset vaikutukset PiKe-ohjausryhmän kokoonpanoon selviävät myöhemmin.

Klo 12.15-12.45 2. Kehittämiskirjastotoiminnan kevään nykytilanne ja keskustelu (suunnittelu, toteutus ja arviointi)

Juli kertoi kevätkauden jatkuvan juhannukseen asti normaaliin tapaan. Kirjastopäivät lähestyvät kesäkuun ensimmäisellä viikolla. Akepiken vuosikello toimii esihenkilöiden tukena, sen avulla voi pysyä perillä, mitä AKE-toiminnassa on tulossa.

9.6.2026

Kehittämiskirjaston päivittyvään vuosikelloartikkeliin osoitteeseen akepike.fi on koottu kehittämiskirjaston ja muiden tahojen tuottamia tilaisuuksia. Vuosikelloartikkeli toimii myös varatietolähteenä, jos esim. verkkosivut ovat alhaalla ja koulutusartikkelit pois käytöstä. Artikkeliiin on kaavailtu upotusta kirjastot.fi -sivustolta, tämän pohdintaa jatketaan. Ajankohtaisimmat asiat, esimerkiksi avoimen osallistumisen etätilaisuudet nostetaan etusivulle banneriin.

Vuoden 2027 suunnittelua on aloitettu koostamalla asioita kehittämiskirjaston ideointiasiakirjaan. AKE-tiimillä on edelleen toiveissa, että saataisiin toimistolle viestinnän harjoittelija ensi vuonna.

PiKen kehittämiskirjastopäivä ja keskustelua lukutaitotyöstä

Kaisa kertoi 7.5. tulevasta PiKen kehittämiskirjastopäivästä, eli [Lukutaitotyön kirkastuspäivästä](#). Päivään oli kolmisenkymmentä ilmoittautunutta, ihan hyvä osanotto verraten viime vuosien kehittämiskirjastopäiviin.

Päivän ohjelmaan ja lukutaitotyöhön liittyen jatkettiin keskustelua. Niina kertoi YKN:n nimenneen lukutaitotyöryhmän, jota vetää Anu Ojaranta Lupa- ja valvontavirastosta. Mukana on kuntaliiton edustajana Johanna Selkee, OPH:n edustajana Lotta-Sofia La Rosa, ERTEn edustajana Mervi Heikkilä, Kirjastoseuran edustajana Anna Roos, AKE-roolissa Suvi Pirnes-Toivanen Joensuusta ja yleisten kirjastojen edustajana Sanna Ahola Lappeenrannasta. Työryhmän tavoitteena on laatia kirjastoille tarkoitettu lukutaitotyön sanasto. Hanna totesi sanaston olevan tervetullut työkalu kirjastoissa tehtävän lukutaitotyön määrittelyn herättäessä edelleen keskustelua. Juli lisäsi lukutaitotyön saaneen ensimmäiset suuntaviivansa jo lukutaitostrategian myötä.

Niinan mukaan lukutaitotyön suhteen kunnissa tärkeää on sisäinen työnjako ja kirjaston rooli siinä. Kuka omistaa aikuisille suunnatun lukutaitotyön, ja kuka kokonaisuutta vetää? Hanna kertoi Lukeva Jyväskylä -hankkeen olevan opetuspuolen vetämä, kirjasto on siinä mukana. Jyväskylän kaupunginkirjasto on lisäksi mukana Inarin vetämässä usean kunnan yhteisessä Lukutaitotyö haltuun kirjastoissa -hankkeessa sekä Tampereen kanssa yhteisessä Motia, Jaksua, Aikaa -hankkeessa.

Tilaa osaaminen kirjastoosi -toiminta 2026

Juli, Kaisa ja Pasi kertoivat Tilaa osaaminen kirjastoosi -koulustarjottimen suunnitteilla olevista ja toteutuneista tilaisuuksista. Tarjotin on tarkoitettu kaikille kirjastoille ja

9.6.2026

osallistumismahdollisuuksien kattavuutta edistetään hyödyntämällä solmukohtia ja naapurikuntiin matkustamista. Koulutuksen tilanneella kirjastolla on vastuu henkilöstönsä mahdollisuudesta osallistua koulutukseen.

Suunnitteilla olevia koulutuksia ovat Osaava kirjastolainen (Akaa), Demokratia- ja vaikuttamistaidot (Äänekoski ja Ylöjärvi), Tiedon työkalut II (Etä tai Taidekaupunki?). Toteutumassa olevia ja toteutuneita tilaisuuksia ovat Kirjastot ja kolmas työ (Keuruu 8.5.), Toimintatyylisoaaminen (Juupajoki, Parkano ja Taidekaupunki 4/2026), ja Kirjastolobbaus (Pirkkala 26.8. ja Saarijärvi 27.8. ja Ryhmänohjaus osana työtä (Hämeenkyrö 4.11.).

Asiakkaiden näköinen kirjasto: asiakkaan kohtaaminen ja asiakaskokemus

Pasi kertoi ajankohtaisia Kohtaavasta asiakastyöstä. Kohtaavan asiakastyön tarjotin on kokonaisuuden ytimenä. Jokaisesta sisällöstä on viety Teams-tallenne ja materiaalit Liboppiin osaksi kurssia. Tänä vuonna ei ole juurikaan uusia sisältöjä, viime vuoden laadukkaat sisällöt ovat saatavilla Libopissa.

Kohtaavan asiakastyön oppimissisällöt julkaistaan kesäkuun alussa kansallisesti vuoden 2026 loppuun asti. Kurssin koulutustallenteiden jakeluoikeuksien laajentaminen kattamaan Pirkanmaan ja Keski-Suomen kirjastoammattilaisten lisäksi koko Suomen yleisten kirjastojen henkilöstön toteutetaan Liboppi-rahoituksella. Kurssin eri osa-alueiden tueksi on tulossa syksyllä webinaareja. PiKe-alueen ihmisille webinaarien linkit lähetetään suoraan kalenterikutsuina. Niistä tiedotetaan ja ne ovat avoimia myös muille.

Tulevaisuuden osaaminen: kirjastoverkko ja kokoelmat

Juli kertoi tarkemmin Tulevaisuuden osaaminen: kirjastoverkko ja kokoelmat -kokonaisuuteen kuuluvista Tilaa osaaminen kirjastoosi -tarjottimen toteutuksista. Toimintatyylisoaaminen ja tiimissä toimiminen on toteutettu Juupajoella, Parkanossa ja Taidekaupungissa. Syksyllä on tulossa Tiedon työkalut II ja Kunnan kirjastopalvelut yleiseen tietoisuuteen -tilaisuuksia.

Helmikuun Kirjastojärjestelmä haltuun -tilaisuudet koettiin tarkoituksenmukaisiksi ja osallistujat olivat palautteiden perusteella tyytyväisiä. Tammikuun Kirjakutsujen kokonaistyytyväisyys oli korkea ja kiitosta tuli myös tallenteista. Osaamiskartoitukset ja PiKe-kirjastokeskustelut ovat edenneet suunnitelmien mukaan.

9.6.2026

Hyvän elämän rakentaja: lukutaidot ja sisällöt

Kaisa kertoi PiKen mediasivistysoppaasta, joka julkaistaan joulukuussa. Oppaassa avataan ja jatkojalostetaan vuoden 2025 mediasivistysprojektin tuloksia. Oppaan toimituskunta kootaan ennen kesälomia, mukana on AKE-tiimi ja edustajia alueen kirjastoista. Opas julkaistaan digitaalisena ja painettuna, kehittämiskirjaston aiempien julkaisujen mallia noudatellen.

PiKeboksit ovat varattavissa tuttuun tapaan osoitteessa

<https://akepike.fi/pikeboksit/varauskalenteri/>. Bokseja on varattu tänä vuonna muutamia kertoja, mediasivistysopas yksi paikka muistuttaa jälleen niiden olemassa olosta.

Huhtikuussa toteutettiin uutena AKE-yhteistyönä Lahden ja Turun AKEjen kanssa Digitukijoiden verkostopäivä Tampereella. Päivä oli onnistunut ja osallistujapalautteet erittäin kiittäviä. Konseptia tullaan jatkamaan ensi vuonna.

Verkostot ja LVV/AKE-yhteistyö

LVV-yhteistyötä tehdään tänä vuonna kirjastokeskusteluissa, verkostoissa, yhteisessä suunnittelussa ja tilaisuuksien tiedotusten kautta. Tilastokatsauksiin on luotu jatkumoa ja LVV-tiedotus on mukana kehittämiskirjaston kalenterissa. LVV osallistuu Johtamispäiviin syyskuussa. Yhteistyötä tehdään valtakunnallisesti osallisuus- ja demokratiatyössä (10.2.), kulttuurihyvinvoinnissa (1.9.) ja medialukutaidossa (16.9., 28.10. ja 24.11.). OKM-keskustelu on tulossa 19.5. yhdessä LVV:n ja myös Lahden AKEn kanssa.

Kirjastojen valtakunnallisen tekoälyhankkeen tilaisuudet ja tiedotteet löytyvät kootusti osoitteesta <https://www.kirjastot.fi/valtakunnallinen-tekoalyhanke/koulutukset-ja-tiedotteet>.

VAKE-vetoisen Pienten kirjastojen verkoston raportti toimitettiin OKM:lle joulukuussa. Verkoston toiminta jatkuu. Pienten kirjastojen verkoston rinnalla syyskuussa on tulossa Tampereen ja Lahden AKEjen yhteistyönä kaksi, erityisesti pienille kirjastoilla suunnattua webinaaria: 1. Osallisuus ja viestintä (16.9.), 2. Lukutaitotyö ja lukemisen edistäminen (30.9.).

Klo 12.45-13 3. AKEn ensimmäisen jakson raportointi kunta- ja kimpakohtaisesti

9.6.2026

Juli kertoi kunta- ja kimppakohtaisesta raportoinnista, joka on ollut käytössä vuodesta 2025 ja jossa on mukana tämän vuoden tähänastiset toteutukset. Osallistujamäärät jaettiin ensimmäistä kertaa OKM:n asettamien neljän vaikutuspolun mukaisesti. Kehittämiskirjaston ohjausryhmissä voidaan jatkossa raportointi ohjausryhmän kokousten välisen tarkastelujakson ajalta. Tammikuun ohjausryhmässä voidaan käydä koko vuoden osalta raportointi läpi.

Pasi kertoi Kohtaavan asiakastyön tarjottimen osallistujamäärästä. Tänä vuonna ei ole juurikaan uusia toteutuksia, mikä näkyy uusien ja kertaavien osallistujien vähäisempänä määränä. Katselu- ja osallistumiskerrat taas ovat suurempia. Uudella kurssipohjalla on pyritty vielä paremmin siihen, että sisällön kuvaus vastaa toteutusta, eli ihmiset ”saavat mitä tilaavat” osallistuessaan. Palautteet osallistumisesta ovat yhä yli 4/5. Alueellisella kurssilla on ollut reilu 200 osallistujaa.

Voidaan miettiä, miten alueen aktiivisuus kannattaa jatkossa esittää raportoinnissa. Nousi ehdotus, että AKE-prosessi, johon tilaisuus kuuluu, voisi olla koulutusartikkelissa jo mainittu, jolloin olisi helppo hakea listaus koulutuksista näkyviin verkkosivuilta.

Klo 13.15-13.30 4. Vuoden 2027 suunnittelun aloitus ja tarpeet suhteessa keskusteluihin OKM:n kanssa (suunnittelu, toteutus ja arviointi)

Terveisiä OKM-keskusteluun

Valtakunnalliseen kirjastojen asiakaskyselyyn liittyen esitettiin toivetta OKM:n suuntaan siitä, että esim. yhteinen alusta olisi hieno kehitys.

Käytiin läpi tulevan OKM-keskustelun asialista kohta kohdalta kommentoiden. (Hanna lupasi kysyä Seijalta kommentteja ja palailla sähköpostitse voidaan palata asiaan):

- **Kulttuuripoliittisen selonteon toimenpidesuunnitelma:** Niina oli Turun keskustelussa mukana. OKM kehotti hakemaan rahoitusta toiminnalle eri tahoilta ja tiivistämään kuntien välistä yhteistyötä kulttuurissa. Todettiin, että kirjastojen osalta yhteistyö on jo tiivistä.
- **AKE-selvityksen kehittämissuosituksen toteutuksen tilanne:**
  - Pienten kirjastojen verkosto
  - VAKEn roolin selkiytyminen

9.6.2026

- AKE-alueiden erityispiirteiden ja toimintaympäristön tunteminen.
- **AKEjen ajankohtaiset asiat:** Varastokirjaston vaikutukset AKE-rahoitukseen? Mitä maksuttomuudesta luopuminen tekee kokoelmien yhteiskäytölle ja aiheuttaa AKEjen toimintaan? Ensisijainen tarkoitus AKE-rahalla on osaamisen kehittäminen, ei postimaksujen maksaminen.
  - PIKissä ollaan vahvistettu yhteistyötä hankintojen osalta, Varastokirjaston toimet vaikuttavat keskusteluun yhteisistä kokoelmista. Kustannuksia aiheutuu myös esim. paikallisten varastojen ja niihin liittyvän teknologian hankinnasta, seutuvarausmaksujen poistosta tms.
  - Keskissä on varastoinnin osalta myös paljon miettimistä, kuten koko maassa.
  - 25.11. järjestettävä kansallinen kokoelmapäivä keskittyy varastoinnin kysymyksiin
  -
- **Väestökysely kirjastojen yhteiskunnallisesta roolista 2025, kyselyn tulokset ja kehittämistoimet**
- **Kirja-alan selvitys, AKEjen kommentit**
  - Koulukirjastoasiat puhuttavat. Jos rahaa löytyy, periaatteessa kaikki mahdollista.
- **OKM:n valtionavustushaku 2027 (hakuaika, määrärahataso) ja LVV:n alueellisten ja paikallisten hankkeiden valtionavustushaku 2027**
  - Lukutaitotyö myös kirjastonäkökulmasta on tärkeää pitää mukana keskusteluissa, ettei rahoitus mene koulupainotteiseksi.
  - LVVn mahdollisuus tukea ulkomaan matkoja jatkossakin ja enenevässä määrin tärkeä, esim. lukutaitotyöhön liittyen. Tärkeä päästä mukaan foorumeille, joissa saa ideoita.

Syötteet palautteista, toiveista ja tarpeista alueelta tähän mennessä ja jatkossa

Kaisa kertoi, että toistaiseksi tänä vuonna on tullut melko vähän toiveita ja tarpeita ensi vuodelle esim. palautteiden kautta. Muun muassa kollegoiden tapaaminen kasvokkain, verkostoitumisen mahdollisuudet, lukutaitotyöhön ja jaettuun lukemiseen liittyvä koulutus sekä oppimisivierailut ovat asioita, joita toivotaan jatkossakin.

9.6.2026

Jatkosyötteitä kerätään vielä kevään viimeisillä verkostokahveilla 29.5., joissa ensi vuotta suunnitellaan Topaasia-alustaa hyödyntäen. Myös osaamiskartoituksista ja kirjastokeskusteluista on saatu syötteitä, joita koostetaan kevään osalta alkukesällä.

Syksyn tosu-työpajan aikataulu ja stepit edeltävästi

15.9. Tampereella järjestettävää kehittämiskirjaston ohjausryhmän suunnittelutyöpajaa varten lähetetään ennakkomateriaaleja elokuun lopulla. Ohjausryhmän jäseniä pyydetään tutustumaan materiaaleihin etukäteen ja pohtimaan seuraavia kysymyksiä:

- Esihenkilö: Mitä juuri sinä tarvitset omaan työhösi ja osaamisesi kehittämiseen seuraavana vuonna?
- Henkilöstö: Mitä juuri sinun henkilöstösi tarvitsee omaan työhönsä ja osaamiseensa seuraavana vuonna?
- Mitä onnistumisia ja kehittämiskohteita kuluvana vuonna oli, mitä niistä haluaisit viedä mukana seuraavaan vuoteen?

Niina ehdotti, että jokainen ohjausryhmän jäsen voisi jo nyt laittaa kysymykset muistiin ja omista verkostoistaan kerätä syötteitä näihin asioihin sopivissa yhteyksissä, jotta pohdinta ei rajoitu vaan elo-syyskuulle.

Kirjastojen edustajien tarpeet ensi vuodelle?

Hanna nosti demokratian ja osallisuuden, ”vaikeamman puolen asiat” kirjastolaista teemoiksi, joihin kaivataan yhä tukea.

Niina herätti keskustelua siitä, olisiko tarvetta johtajille ja esihenkilöille suunnatulle ”yleiskirjastoalapäivälle”, jossa otettaisiin käsittelyyn aina jonkinlainen valikoima alan ajankohtaisia asioita. Taustalla on ajatus siitä, etteivät valtakunnallisilla foorumeilla käydyt keskustelut ja käsitellyt asiat välttämättä leviä niiden foorumeiden ulkopuolelle, jolloin paikallinen päivä voisi olla apuna tähän. Pohdittiin, pitäisikö PiKen kehittämiskirjastopäivää käyttää tähän tarkoitukseen? Pohdittiin myös, millaisia ovat muiden AKE-alueiden pomopäivät? Kokemus on, että PiKen kehittämiskirjastopäivä ei nykyään enää erotu juurikaan muista AKE-koulutuspäivistä. Miten johtajat PiKe-alueella pysyvät perillä kirjastoalalla tapahtuvista asioista? Ajatus johtajille ja

9.6.2026

esihenkilöille suunnatusta päivästä sai kannatusta myös Jyväskylästä. Juha totesi, että Keski-ohryin jatkot tarjoaa yhden foorumin jakaa valtakunnallisia asioita kimpan alueelle.

PiKen kehittämiskirjastopäivän historiaa muisteltiin. Salla kertoi, että alkuun PiKe-päiviä oli ollut kaksi kertaa vuodessa ja ne oli suunnattu kaikille PiKe-kirjastolaisille.

Turvallisuus ja kriisinkestävyys nostettiin myös tärkeiksi teemoiksi, mutta paljon niihin liittyvää asiaa tulee myös kaupungin ohjaamana.

Klo 13.30-13.45 5. Verkostot ja kimppojen yhteistoiminnan tukeminen

Juha ja Salla kertoivat Keski- ja PIKI-kimppojen kuulumisia.

Keski-kimpassa analysoidaan yhteistyöverkostoa Risto Heikkisen johdolla. Tulossa on Keski-kirjastojen yhteinen asiakaskysely, jolla pyritään tavoittamaan myös kirjaston ei-käyttäjät. Osaamisen jakamista kehitetään Keski-alueella, pilottina tässä toimii lanutyö. Juha nosti esiin kysymyksen, voidaanko järjestää asian tiimoilta järjestää jotakin kokoontumista Keskin alueella? AKE-tiimi välittää toiveen PiKen lanuverkoston puheenjohtaja Marjo Mannilalle.

PIKI-kimpassa on päivitetty yhteistoimintasopimusta, valmista tuli! Sopimus on käsittelyssä PIKI-kunnissa ja hyväksytykin jo osassa. Mukana sopimuksessa on hankintaliite, lähdetään hankintarenkaana hankkimaan yhtä ja toista. Talousarvio on olemassa. Kirjastojärjestelmän hankinta PIKI-alueella etenee. Monilukutaito- ja demokratiatyöstä luovutaan PIKI-tasolla: Nyt on niin isoja asioita kimpan hoidettavana, että sisältöasioita on turha kuljettaa kimppatason yhteistyössä mukana.

Juli muistutti syyskuussa tulevista Johtamisverkoston syyspäivistä. AKE-tiimi esitteli lyhyesti PiKen verkostojen kevään tilaisuuksia. Keuruulla 12.3. toteutettu verkostojen foorumipäivä oli onnistunut ja sai osallistujilta paljon kiitosta. Pasi kertoi PiKe-kirjastovierailutarjottimen tämän vuoden toteutuksen käynnistyneen mukavasti. Tarjotin mahdollistaa nyt myös PiKe-alueen ulkopuolelle kohdistuvat vierailut. Ensimmäinen tällainen vierailu suuntautuu toukokuussa Tampereelta Turkuun.

9.6.2026

Klo 13.45-14.6. Muita asioita ja seuraavan lähikokouksen (PiKe-ohryhyn suunnittelutyöpaja 15.9. Tampereella klo 12-15) speksit

PiKe-ohryhyn suunnittelutyöpaja pidetään tiistaina 15.9. Tampereella klo 12-15. Kehittämiskirjasto voi kustantaa ohjausryhmäläisten matkat, työnantaja maksaa päivärahat. Tieto matkustamisen tavasta tulee toimittaa Kaisalle 25.8.2026 mennessä. Työpajan työskentelyrunkoehdotus tulossa olevine ennakkomateriaaleineen lähetetään kommentoitavaksi 25.8. mennessä. Ennen työpajaa on mahdollisuus lounastaa yhdessä (omakustanteisesti) klo 11-12.